

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
Львів, Ринок ч. 10 II ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 223-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Кошти: П. К. У. Львів 501000
Банку "Євських Лятов"
Прага "Діло"

Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

місячно (з книжкою) . . . 5.00 зол.
чвертьрічно 15.00 "
піврічно 30.00 "
річно 60.00 "

В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ. У ЧЕ.
ХОСЛЮВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 1.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СІТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО
КНИЖКУ Б-НИ "ДІЛО" В ОБЕМІ 10-15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Неділя, 5. червня, год. 4. пополудні
Львів, площа Сокола-Батька

Велике Свято Молоді

ШКІЛ І ЗАХОРОНОН Р. Ш. ЗІ ЛЬВОВА І З КРАЮ. У СВЯТІ ВІЗЬМЕ УЧАСТЬ ТАКОЖ ДІТВОРА ЗАХО-
РОНОН Т-ВА "УКРАЇНСЬКА ЗАХОРОНКА".

ПРОГРАМА БАГАТА: дефіляда, гри й забави, масові вправи, руханкові образи, історичні і стрілецькі пісні
а супроводі оркестри, хороводи, спортові змагання. АТРАНЦІЯ: Живі шахи в історичних стрілах при зву-
ках оркестри!

ТРУБНА ОРКЕСТРА.

ФАНТОВА ЛЬОТЕРІЯ

Подробиці Свята в афішах і летючках.

ВАЖНЕ ДЛЯ ВЛАСНИКІВ ПРЕМІЙНИХ ВКЛАДНО-
ВИХ КНИЖЕЧОК КООПЕРАТИВНОГО БАНКУ

"ДНІСТЕР"

у Львові вул. Руська ч. 20.

В львівській переведенню на засіданні Надзвичайної
Ради Кооперативного Банку "Дністер" у Львові в дні
19. травня 1938 припадли премії за опадність на такі
премійні книжечки:

по зол. 25.— на число книжечки 30.311, 30.309 і 30.304
по зол. 50.— на число книжечки 30.299 і 30.109.

Дирекція Кооперативного Банку "Дністер"
у Львові

Д-р М. ДЗЕРОВИЧ

виступав як щорічно

до Щавниці.

Всі Елегантні Панове

убираються у званні краєцями саксоні

ГРИГОРІЯ КЛЮКА

Львів, Академічна 14, I. п. Тел. 115-65.

Після убивства полк. Коновальця.

УБИВНИК ПОЛКОВНИКА КОНОВАЛЬЦЯ ВИ-
СТУПАВ ПІД ТРЬОМА НАЗВИЩАМИ.

Німечке Інформаційне Бюро довідується з
Роттердаму, що тамтешня поліція вже має точні
звістки про Валюха; виявилось, що він виступав
також під назвиськами Діссімов і Петроніч.
Звігують по українськи, російськи, фран-
цузьки та німечки.

ВАЛЮХ — ГАЛИЦЬКИЙ КОМУНІСТ?

"Українські Вести" подають: В Комсомолі
КПЗУ в рр. 1926—1928 працював якийсь Ва-
люх, мабуть Іван. Походив він із Дрогобицького,
був сином чи не греко-лат. священника й студен-
том львівського університету. У 1927 р. потрап у
в'язницю, мабуть на Волині. Його засудили тоді
до заслання до в'язниці в Короніві на Помор'ю. По-
тім вийшов з в'язниці Валюх втік до СРСР і від-
тоді всякий слід по ньому загинув. Відомо лише,
що брав участь у КПЗУ між шувальниками і
зрештешніми Москви Валюх заявився за Мос-
кву. Він жонатий з відомою на львівським
фронті перемиською жидівсько-комуністкою, спів-
робітницею комуністичної "Трибуни Роботни-
ка". Валюх був високого росту, худощавий,
перев'язаний, одяг поданий голландською поліцією
щодо Валюха би більш-менш, особі Івана Валюха.

ПОЛКОВНИК Е. КОНОВАЛЕЦЬ ПІДГОТОВЛЮ-
ВАВ ПРОТИБОЛЬШЕВИЦЬКУ АКЦІЮ НА
ДАЛЕКОМУ СХОДІ.

Варшавське "Слово" подає на основі теле-
грамки від свого варшавського кореспондента,
що у тамтешніх колах, поінформованих у
справах СРСР, говорять у зв'язку з
смертю полк. Коновальця таке:

Полк. Коновалець в організуванні терорис-
тно-конспіративної акції не обмежувався до
УСРР, але торкнувся і східних окраїн СРСР.

Від деякого часу почав у Харбіні виходити
журнал "Вільна Україна" під гаслом: "Хай жи-
ть національна революція та її вождь полк. Ко-
новалець"; появились українські самостійницькі
брошури в українській, японській та китайській
мові. Українські та китайські брошури були
періодично проти СРСР та Польщі, японські —
проти СРСР. Ранобіжно йшла пропаган-
да акції на терені совітської армії Білхера,
а у 40 пр. складається з українців, у шій
сторі, очевидно була зацікавлена Японія.

Ця акція полк. Коновальця була можлива з
огляду на те, що українці становлять поважний

відсоток населення Харбіну й околиць Владиво-
стоку.

Совіти могли вважати, що українська на-
ціоналістична акція на Далекому Сході більше
небезпечна ніж на Україні, де полк. Коновалець
ніколи не має поважної організації.

Важко справдити, чи ця гіпотеза правдива
— на всякий випадок вона дуже правдоподібна.

ПОЛК. КОНОВАЛЕЦЬ ПІДТРИМУВАВ ЗВ'ЯЗ- КИ ЗІ СОВІТСЬКОЮ УКРАЇНОЮ ЧЕРЕЗ УКРАЇНСЬКИХ МОРЯКІВ?

Цікавий прицинок до тайни вбивства полк.
Коновальця дає варшавський "Наш Пшегальонд".
Він висловлює думку, що полк. Коновалець при-
няв пакет з бомбою, припускаючи, що в ньому є
важливі документи, які привезли зі СРСР моряки.

Полк. Коновалець від кількох літ за посе-
редництвом своїх довірених виставців наважав
зв'язок з українськими націоналістичними кола-
ми у СРСРській Україні. До того зв'язку вживав
він також українців зі залог совітських торго-
вельних пароплавів, які відбували регулярні по-
дорожі до закордонних пристаней. В останньо-
му часі полк. Коновалець мав отримати якусь
важливу посилку зі СРСРської України, мабуть
важливі документи. У тій справі полк. Коновалець
випадке уже раз до Роттердаму з початком цьо-
го року, але тоді з невідомих причин, не дійшло
до передачі документів. Недавно полк. Конова-
лець довідався, що до Роттердаму причалить со-
вітський торговельний пароплав "Менжинський".
Одні з совітських моряків, з походження укра-
їнців, мав передати Коновальцеві пачку з доку-
ментами. Щоб законспірувати факт перевезу
документів з України до Роттердаму, зустріч ма-
ла відбутися на дериці в Роттердамі за посеред-
ництвом третьої особи.

Нав'язуючи до загадкової ролі "Менжин-
ського" у замаху на полк. Коновальця, "Катове-
цар Цайтунг" пише, що одну транспортну кон-
тору в Роттердамі, яка є агентурою большевиць-
ких пароплавів, вважають большевицькою ба-
зою, куди м. ін. перевозять воєнні матеріали до
червоної Іспанії.

Через "Просвіту" — до Воскресення! Ста-
ваймо під прапор "Просвіти"! Не жалуймо для
неї ні праці, ні гроші!

Матура і що після неї.

Львів, 1. червня 1938.

За виставочними вікнами всіх репрезента-
ційних крамниць — великі групові знімки абі-
турієнтів та абітурієнток середніх шкіл. Молоді,
всімнічені обличчя, в яких можна вичитати три-
зложне вічкування того менту, коли кожний
кандидат на "арілого" стане, немов деліквент,
перед судом (матуральною комісією), який має
рішити про кінце одного етапу їхнього недо-
гого ще життя. Кожний із нас — без огляду на
скільки сивих волосків на голові чи розміри
листки — тамти ті радсно-тривожні пережи-
вання перед матуральним іспитом. Але тоді, пе-
ред війною, тих переживань не казалися по-
вні острахи й непереносимі сумніви: що буде після
того, як шкільний мундур заміниться першим
цивільним одягом, першим барантним краватом?

Українські хлопці покладали свою печатку і
на середньо-шкільній пововенній молоді. Передво-
єнні середньшкільні білі хлопці, які находили
захист у бурсах, були здебільша розмір-
но ще багатирями в порівнянні з теперіш-
німи білими гімназистами. Що правда, те
й батьківські комітети з їх благодатною до-
поміжною діяльністю — це щойно пововенна
установа. Нудна української шкільної молоді
кидає тінь на їх життєрадість від тих літ, від
яких взагалі молодецька істота здатна здати со-
бі справу з ріжницю, яка існує між дитиною
бідних та заможних батьків. А проте і для бідно-
го і для багатого — середньшкільний вік це най-
кращий вік у житті людини, вік найбільшої без-
журности, в якому майже радість й мазі смутки
чи навіть трагедії — це наймиліші спомини у
пізнішому віці, що проходить у важкій борні за
екзистенцію, серед важких конфліктів, з яких
найважчим бувають конфлікти з самим собою,
своїми думками, своїми почуттями, своїми пе-
реживаннями.

Де купиш льос
до 42-гої Класової Льотерії?

в Українській Колектурі
Повітового Кредитового Т-ва у Львові, вул. Сикстуська 38, партер.

і запечатано церкву у Виткові, Жабі та каплицю в Хоршаниччях. На Білоріччині, змиснувши дозволити хати в с. Білі, Липинях, Кувалді, Хмільку, Замху та Обші. Через те, що винесли з церкви владу замкнули, православне населення усіх тих сіл змушено молилося на Вознесень і тепер під голим небом».

Станки офіційний урядовий комунікат Православної Митрополії. З причини прямих того комунікату „Слово“ поміщує неконфісковану передову п. н. „Завіса піднялася“, в якій, маючи на увазі до нечувано провокаційних статей д-ра Ієтера в „ІКЦ“, м. ін. заявляє таке:

„Відповідь проста: Увесь той час (відколи церква на Волині закриті — Ред.) хтобудь міг сказати, що наряд шукаючи заспокоєння своїх релігійних потреб, піде до католицького або греко-католицького священика (цих останніх не можна так легко рівняти з латинським духовенством — Ред.) Створено „п'яцуки“, організовані „місії“. Передбачували, що зачинені церкви дочекають того, що їх замінять на костели. Передбачували відкриття церков для латинських служб по візантійсько-слов'янському обряду“.

„Так тривало майже 20 літ. Наряд залишився впродовж православ'я. Нарід не сягає по чуже, це завжди зберігати своє рідне.“

„Якщо звідси висновок? Знищити святині? Залишити наряд без релігії?“

„Ні, висновок може бути лиш один: закон є справедливий і надзвичайно важкі постулати православного населення задовольнити. Заспокоїти

без подразнювання та побуджування національних антагонізмів.“

„Православні церкви повинні бути відкриті і залишитися православними. Цього вимагає справедливість (підкр. ред. „Слово“). І ми гаряче віруємо, що так власне буде. У всьому тому, що переносить православна Церква на Холмщині, ми можемо бачити тільки оwoч якогось фатального незрозуміння або чужої волі: на кожний випадок — не інтереси держави чи польського народу“.

ВІЗД МІТРОП. ДІОНІЗІЯ НА ВОЛИНЬ.

Як довідуємося, православний митрополит Діонізій віздить в середу 1. червня до Почаївської Лаври на Волині, де візьме участь у Службі Божій на Вознесіння Господнє. На цей день вибираються до Почаєва — як повідомляють з Волині — тисячі громади паломників з Крем'янецьчини та цілої Волині.

„400 ЗОЛ. ГРИВНИ“.

Сьогоднішня вечірня польська преса подає з Замостя:

„В окружному суді у Замості були дві карні справи проти правосл. духовника о. Якова Лисюка, що виконує релігійні практики у Замості та в с. Шевня. Суд по вислуханні промов прокуратора й оборони засудив о. Лисюка на 400 зол. гривень з заміною на 28 днів арешту.“

„Духовник Лисюк — лише „Вечур Варшавський“ — веде на зам'яському терені русифікаційну акцію, не зважаючи на те, що в Заміщині є дуже мало православного населення“.

Фа-ський.

лізації в останніх часах українства в Польщі проти теперішнього режиму і проти поляків. А ця мобілізація, викликана вітними подіями у польсько-українських відносинах, могла би тільки тоді бути нешкідливою і в ненарушній цілості та чистоті залишити на польському конті ті дуже уявні та ще невипробувані здобутки, які ми досягнули, якби ми одночасно могли і зміцнити пристосувати супроти українців засаду фізичної екстермінації (як Туреччина супроти вірмен) або масового виселення (як Туреччина з греками).

„Не до інших висновків дійдемо, коли розмірковуватимемо над тією проблемою на тлі окремих подій. Випадок з „Союзом Українок“ може послужити тут за добрий приклад знаменитої, за одним помахом чародійної палочки, мобілізації проти держави і без цього зовсім не пересякнута польською державною ідеєю українських жінок, тобто тієї верстви, яка з природи речі була далша від політики і ближча до всяких форм мирної полагоди польсько-українських справ. Закриття „Союзу Українок“ — це найшвидший з усіх можливих способів перетворити українську родину в бастіон, якого символом буде те давнє і добре нам відоме „твердиню для нас буде кожний поріг“. Від сьогодні частіше і більше ніж колинебудь переднім стрічатимемо українські родини, в яких він і вона творитимуть політичну цілість, не тільки національну, що виховуватиме своє потомство в душі для нас найменш бажаній.“

„Для цілості картини треба тут додати справу площі „Сокола-Батька“, яка хоча й викликала недискусійні огляди оборонних потреб краю (підкреслення „Бюлетину“) тим не менше у теперішній атмосфері відіграла роль цілковитої проти-польської „домобілізації“ цілої української родини, бо викликала небажану реакцію українського юнака і дівчини.“

„Не треба-ж додавати, що скрізь там, де батько, мати і дитина переняті одною думкою, де ціла родина одночасно починає думати одніми категоріями, там саме постають речі цілком інші від тих, яких сподіваємось.“

Автор нагадує ще відомі виступи посла Войцеховського і стверджує, що від часу українсько-польської війни та від пацифікації з 1930-го року ціла Галичина не пережила такого консолідаційного струсу в українському громадянстві, як після виступів посла Войцеховського.

„Вертаючись знову — пише п. Бончковський — до прикладів екстермінації у чужих, мусимо розчарувати прихильників т. зв. політики сильної руки зі слабими наслідками, що в інших державах акти того роду втягуються з політикою вилюднювання краю, з масовими езекуціями і засланнями, причому дитина іде на вулицю, батько на північ а мати на південь, віддалені від себе тисячами кілометрів.“

Навівши це, щоб показати, що хоч він критично ставиться до відносин, серед яких живе українська меншина в Польщі, то все-ж деінде є ще багато гірше, п. Бончковський питається, навіщо створювати таке положення, яке спонукує навіть найкращих людей до самогубних кроків. Треба догадуватися, що випливає з увазі декларацію УНДО. Виходить це з його жалю з того приводу, що втрачено

„знамениту нагоду до того, щоб у Польщі повстала сильна державна партія серед українців, що йшли на нормалізацію в 1935 р., а тепер відступають на цілій лінії до позицій, які з таким трудом покинули і які так довго респектували.“

Перед отворенням І. Української Педагогічної Вистави.

І. УКРАЇНСЬКУ ПЕДАГОГІЧНУ ВИСТАВУ влаштовує Рідна Школа, як продовження і доповнення праці ПЕРШОГО УКРАЇНСЬКОГО ПЕДАГОГІЧНОГО КОНГРЕСУ, що відбувся за спільним та під її проводом 2. і 3. листопада 1936 р. у Львові.

В улаштуванні І. Української Педагогічної Вистави беруть участь усі ті українські організації, товариства й установи, що співділяють у духовому, моральному та фізичному вихованні молодих українських поколінь. Організаційно підготував праці вів Діловий Комітет І. Української Педагогічної Вистави при Головні Управі Рідної Школи.

Відкриття І. Української Педагогічної Вистави відбувається у Львові в Національному Музею при вул. Мохильського 42. в суботу, 4-го червня н. р. в год. 4. пополудні.

І. Українська Педагогічна Вистава має поставити розвиток українського шкільництва й показати в історичній перспективі. На місце І. Української Педагогічної Вистави вибрано місце Львів, де в 1586 р. повсталала при Станіславському Брацтві перша низка й середня школа. З того часу школа не переривалася через праця українських педагогів і виховників для добра нації. Тому на І. Українській Педагогічній Виставі будуть представлені в документах, матеріалах та образах педагогічні й педагогічні змагання та досягнення тих українських організацій та установ, що розвивали педагогічну працю в часах від 1586 до 1938 року на землях, де жив і творив український народ.

З польської преси.

„Війна чи мир?“

СТАНОВИЩЕ „П.-У. БЮЛЕТИНУ ДО ДЕКЛАРАЦІЇ УНДО.

З усієї доступної нам польської преси „Бюлетин Польско-Український“ єдиний пройшов цю декларацію УНДО — що так скажемо — дуже дискретно. Редактор „Бюлетину“, п. В. Бончковський, у своїй статті п. н. „Війна чи мир“ (ч. 21, з 22-го травня ц. р.), написаний з того приводу, ні словом не згадав про декларацію. Не можемо вірити і не хочемо думати, що його не заболіла так, як заболіла всіх тих наших ворогів і приятелів, що то в делікатній формі „гострій“ формі, від ендів через різні народівці і консервативні аж до пелітні „Зespoлу“ „Політики“, заявили до неї своє ставовище. Навпаки! Саме та мовчанка, з якою п. Бончковський пройшов попри декларацію УНДО, переконує нас, що вона і його не заболіла до живого. Але з другого боку п. Бончковський ствердив своєю мовчанкою, що декларація УНДО на тлі теперішніх українсько-польських відносин — це ніщо нового і нечу-

ваного, як це намагалася окреслити інша польська преса. Декларація УНДО для п. Бончковського — так принайменше нам здається — це природний, хоч для нього болючий вислід тих умовин, в яких живе сьогодні українська меншина в Польщі. Тому він про декларацію не пише. Тому він пише про те підложжя, на якому декларація виростає:

„Твердимо, що кожний розумний „україножер“ на кожному кроці легко ствердить, що все, що тільки діється на наших окраїнах з наміром на свій спосіб поменшити українство, все те дивним правом реакції (або приповідкового другого кінця) обертається внівець і скріплюючи навіть у найближчій консеквенції українства і одночасно — без сильно і трагічно в фундаменти польської державної ідеї на окраїнах. Це загальне твердження стане зрозуміле в аспекті недискусійного факту мобі-

500 жертв летунського бомбардування.

У вісторок нац. ескадри збомбардували каталонське містечко Гранольєс. У містечку був тоді торг, на вулицях повно людей, тому й наслідки бомбардування поважні: до 14. години нараховували 430 убитих; припускають, що разом було їх понад 500.

ПРОЕКТ МІЖНАРОДНОЇ ІНТЕРВЕНЦІЇ ДЛЯ ОБОРОНИ ОТВЕРТІХ МІСТ ПЕРЕД БОМБАРДУВАННЯМИ.

Вістка про наслідки бомбардування Гранольєс викликала сильне враження у Парижі. Треба припускати, що Франція прилучиться до британської дипломатичної акції, яка змагає до міжнародного договору, що забезпечував би отверті міста перед бомбардуваннями.

У ВАЛЕНСЬКИХ ПРИСТАНИ ЗАТОНУВ БРИТИСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ.

Національні літаки збомбардували Валенсію.

3 бомби впали на британський пароплав посилости 3980 тон, який затонув. Залозу британського. Крім того затонув один еспанський корабель. Бомбардування міста тривало 12 годин і перервою.

НАСТУП НА ЧЕРВОНУ ЕСПАНІЮ.

Офензива есп. національних військ на фронті між Теруелем і морським побережжям робить дальші поступи. Нац. війська здобули 34 кілометри шляху з Теруеля до Сагунту, а на східному відтинку фронту дійшли до місцевості Рубіельос, що була донедавна головною квартирою східної червоної армії. Крім того пішли вони вперед на відтинку Альбокасер.

Анас повідомляє, що минулого вівторка передполуднем дійшло над місцевістю Пуебла Вальєрде до воздушної битви, в якій брало участь 19 літаків нац. армії і 38 червоних. Червоні втратили 9 літаків, нац. армія ні одного.

Хто знає муку безсонности,

той знає, що часто пооблазять нас сну змучені і виснажені нерви. Здає марієтра Вольського, що втрачають розладді нервової системи, а охороняють аніжком „Пасифлора“, що мають в собі Пасифлору (літ мучи Христової), рослину з цілющими прикметами, основоюють роздрозненні і виснажені нерви, загострюють їх по-

доматилим лік нервової серія, бо і паморки, дозування, неосудкою та спровадують аніжком, природний сон, що не сприймає аніжком. Можна дістати в аптеках і дрогеріях. Вирізня: Марієтра Е. Вольський, Варшава, Злата 14, власний відділ у Львові.

— 0 —

Як корчиться польський стан посідання...

ПОСВЯТИЛИ ПЕРШУ ГРОМАДУ НА ДЕРЖАВНІЙ ПАРЦЕЛЯЦІЇ ПІД ЗАЛІЩИКАМИ.

У заліщичському повіті повстали дві нові громади на державній парцеляції. Прибуло там близько 90 нових осад, переважно 5-гектарових, які передали осадникам з усіма готовими хліборобськими будинками. В останньому часі відбулося посвячення однієї з тих осад, що називається Жиравка. У цьому посвяченні взяли участь: тернопільський воєвода Малицький, начальник відділу хліборобства інж. Ціборовський та повітовий староста Кржижановський.

ДОШКІЛЛЯ І СИРОТИНЕЦЬ Т. Ш. Л. У НАДВІРНИЙ.

В Надаїрній відбулося святочне посвячення дошкілля і сиротинця Т. Ш. Л. в новім будинку, що складається з 5 великих саль і 6 малих кімнат, кухні, купальні та умивальні, мешкання для служби та господарських будинків. Все те міститься у величезній, більше як морговім городі в середмісті. У дошкіллі є коло 60 дітей, в сиротинці 8. Будинки, що є власністю Т. Ш. Л., оцінюють на 50.000 золотих.

ТОРГОВЕЛЬНИЙ ДІМ Т. Ш. Л. В ЗОЛОЧЕВІ.

Перед кількома днями відбулося в Золочеві посвячення угольного камені під будинок торговельного дому Т. Ш. Л., що має служити гос-

подарським і культурним потребам польської купці й ремісника. Цей будинок, що коштуватиме коло 250.000 золотих, стане на фронтній парцелі в середині міста. У посвяченні угольного камені брала участь загонна шляхта, відділ „Стшельца“ та „Сокола“ й оркестра бурж. І. Ш. Л. у краківських одягах.

КОСТЕЛ У ЯГАЙЛОНОВІ.

В осаді Ягайлонів коло Ходачкова Малого тернопільського повіту, посвятили оце новий костел, до якого будови причинилися польські колоністи і командант постерунку Стефан Покруфка при великій матеріальній підтримці тернопільського воєводи Малицького і тернопільського старости Адамського.

Це перше свято з цілої низки, що мають відбуватися в тернопільському повіті, а саме: посвячення людських домів у Білій, Луцькій, Кутківській та Івагові Долишній, посвячення костелів у Дубівцях та Острові і парохіального Дому в Кіквіцях.

„ДОМ ЛЮДОВИ“ У МОНАСТИРКУ.

У зв'язку зі складками на т. зв. „дар народів“ Павло Карло Сапега подарував площу під будову „дому людowego“ в Монастирку, борисського повіту. Цей дім призначений для нових осадників, що дістали наділи над Серетом.

— 0 —

Загальні Збори „Карпатії“

Товариства взаємних обезпечень на життя у Львові.

Дня 31. травня ц. р. відбулися XX. Звичайні Загальні Збори „Карпатії“, Товариства взаємних обезпечень на життя у Львові. Збори відкрили в год. 17. голова Надзірної Ради „Карпатії“ о. крил. Василь Лишняк, ствердив їх правильність і підкреслив, що це перші Загальні Збори „Карпатії“, в яких не беруть участі представники улавоців тому, що Товариство вже сплатило свій основний капітал. У зв'язку з цим голова Надзірної Ради привітав нових представників членів, що їх вибрано в доповнюючих виборах у квітні ц. р. на місце представників улавоців. З черги присвятив голова Надзірної Ради теплу згадку пам'яті бл. п. Миколи Заячківського, члена Надзірної Ради й голови Контрольного Відділу „Карпатії“ та згадав померлих членів Товариства. Загальні Збори шанували пам'ять померлих повстанцям з місць.

Згідно з обов'язковими статутними постановами Загальні Збори на внесок голови Надзірної Ради вибрали председником Зборів д-ра Костя Паньківського, що після обняття провуду покланяв на секретаря Зборів дир. Антона Коваліського та на сиротаторів о. дек. Лисина і дир. Івана Тиктора.

Звітомлення з діяльності Товариства і повнення рахункових замкнень за 1937. рік зложив завідуючий директором д-р Іван Гига.

В звітному році виставила „Карпатія“ 2.005.697.—. У тому часі убуло виснажених сирот, відкуп, неплатення то-що 452 обезпеченим капіталом зол. 1.085.541.—, що в дні 31. грудня 1937. р. мали „Карпатія“ 3.109 обезпек з обезпеченим капіталом зол. 8.363.954. У відношенні до р. 1936. обезпечений портфель Товариства зріс чисельно на 17.32%, а капіталово на 14.91%.

Збір складок враз із власним (показаний) приніс золотих 370.990.98. Смертних виплат було у звітному році 30 з обезпеченим капіталом зол. 92.791. Відкупів виплачено за рік зол. 9.783.86. Разом у звітному році Товариство виплатило чи пак зарезерувало на виплати обезпеченим з титулу обезпечених 1.119.474.86, а в р. 1936. виплатило зол. 119.474.86, а в р. 1936. виплатило зол. 79.201.12, себто в звітному році зол. 119.474.86, тобто на 50.85% більше. Позички чинили підклад їх поліс осигнули суму зол. 14.000.000.

Власні фонди Товариства, що складаються зі запасного капіталу, резерву на випадок несплати, зі спеціального резерву на випадок несплати, з фонду на річний курс валют і т. д. становили 205.771.02 та осигнули суму зол. 205.771.02. Резерви складок зросли у звітному році з зол. 173.518.08 та осигнували суму зол. 173.518.08.

ЗАУПОКІЙНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ
за душу бл. п.

ПОЛКОВНИКА

Евгена Коновальця

відправиться дня 4. ц. м. в год. 8.30 в храмі
св. Юра. Родина.

Не називаючи п. поіменно п. Бончковський робить докір за декларацію УНДО-ві, чи радше загалі українцям за політику, на шлях якої станули вони останню декларацією УНДО, а яка — на думку п. Бончковського — спокушає Польщу до співпраці з Москвищиною в українській справі, до творення протиукраїнського фронту з Румунією і в майбутності навіть з Чехословаччиною; вона утруднює співпрацю Польщі з Німеччиною, зводять українську проблему над Дніпром до справи кубансько-кримсько-українських побереж — для Італії, творить умовини поділу території України між Німеччиною, Італією та іншими на випадок розвалу Росії, доводить до ліквідації зацікавлення Англії українською справою і вкінці підкопує собі культурні й національні основи в Польщі.

На підставі усього того сказаного п. Бончковський стверджує цілковите банкруцтво обох наведених політик, польської та української, або тез — як він їх називає — „україножерної“ та „полякожерної“, бо „вони бють однаково польську й українську рацию та скріплюють позицію Совітів над Збручем“. Ці тези — на думку п. Бончковського — це підшепти агентур, що хочуть поширювати пацифістичні засади, найшкідливіші в теперішньому часі, бо вони перекреслюють великі польські східні плани, про які марив маршал Пілсудський.

Тому для п. Бончковського і декларація УНДО, що поставила українську національну політику в Польщі на правильний шлях, є теж „шкідливою тезою“. Наш погляд на цю справу інший.

Особи у старшому віці, які мають болісні захворювання, матимуть значну полегкість до тилка при щоденній вживанні 5—4 столових ложок деліко природної гіркої води Францішка Йосифа, Сантафіте дікарі.

З документів часу.

АНІ ПЯДИ ЗЕМЛІ В УКРАЇНСЬКІ РУКИ!

Для ілюстрації недавньої статті в „Ділі“ д-ра Ст. Барана з 25. травня ц. р. на тему теперішньої урядової земельної політики подаємо ще такий документ:

Urząd Wojewódzki Tarnopolski. Nr. R. U. III. 11/60. Tarn. Tarnopol, dnia 9. maja 1938 r. Do pana Andrzeja Dąbrowskiego z Semka w Czerniowcach ruskich, powiat Tarnopol. Na zasadzie postanowienia § 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 22. I. 1937 r., wydanego w porozumieniu z Ministrami: Skarbu, Sprawiedliwości, Kościuszką oraz Rolnictwa i Reform Rolnych w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o zmianach Państwa (Dz. U. R. P. nr. 12, poz. 84), Urząd Wojewódzki nie uwzględnił prośby Pana z daty wpływu 13 kwietnia 1938 w sprawie zezwolenia na nabycie nieruchomości i odmawia udzielenia Panu Andrzejewi Dąbrowskiemu zezwolenia na nabycie nieruchomości, położonej w Stupkach gm. kat. dehto powiatu Tarnopol, stanowiącej własność Marty i Stefana Balik. Decyzja niniejsza zgodna z art. 13 ust. 3 rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 22 XII. 1927 r. o granicach Państwa (Dz. U. R. P. nr. 11, poz. 83 z roku 1937 r.) nie wymaga uzasadnienia. Od tej decyzji służy prawo odwołania się do Ministra Spraw Wewnętrznych przez Urząd Wojewódzki w Tarnopolu w ciągu dni 14. Łącznie od dnia następnego po jej doręczeniu. — Za wojewodę: Naczelnik Wydziału, wr.

Виділяю внесено. Тут тільки зазначуємо, що згаданий Андрій Дячун є підстаршиною в селі 12. полку польських уланів, має як підстаршина у польському війську найліпшу оцінку серед старшин і дістав від них писемний позвали, скінчив при війську шестимісячний ветеринарний курс і був дипломованим (спитованим) оглядачем худоби та м'яса. До того він у війську літописав громадний держави. Мав осього два морги: грунту і двоє дітей та як ярмаковий господар і батько хотів купити при своїй межі 920 квадратних сажнів поля за дуже високу ціну 750 золотих. Є свідомим українцем, а згадані об'єкти — як казуть — змінили свій обряд. Тут дається і причина, що п. Дячун не може собі того кущика поля купити.

Всіх фондів і технічних резерв „Карпатії“ на 31. грудня 1937 р. було зол. 1,322.62, зокрема зросли у звітному році на зол. 120,355.66, тобто на 19.99%, при чому сплачено основний капітал Товариства в сумі золотих 220,000.

Сплачення основного капіталу є переломною подією в розвитку „Карпатії“ тому, що в цію хвилину власником Товариства є виключно тільки забезпечені члени і тимсамим майно Товариства є в цілості майном членів. Сплачення основного капіталу „Карпатії“ можливе було перевести тому, що запасний капітал осягнув, чи пак переступив висоту основного капіталу.

У звітному році приступила „Карпатія“ до будови чиншового 3-поверхового дому при вул. Глибокій. Є це вже третя власна каменниця „Карпатії“, що в ній буде ульоківана частина забезпечених фондів Товариства.

З черги в імені Контрольного Виділу зложив звідомлення з переведення провірок каси і діловодства „Карпатії“ д-р Юлій Савчак. Контрольний Виділ ствердив згідність і правильність рахункових замкнень за рік 1937. Зокрема ствердив правильність виказаної бі-

лянсової надвишки у висоті зол. 10,897.57 та поставив внесок на затвердження рахункових замкнень і признання владі Товариства абсолютній.

Над звітом Управи й Контрольного Виділу відкрив передсідник дискусію.

Після вичерпання дискусії Загальні Збори одностайно затвердили пропозиції Управою рахункові замкнення „Карпатії“ за рік 1937 та одностайно признали абсолютній владі Товариства.

Згідно з внеском Надзірної Ради приділили Загальні Збори з білянсової надвишки за рік 1937 на фонд на різницю курсів валют і валютних паперів зол. 1,089.76, на фонд на зворотні зол. 8,718.05 та на суспільно-добродійні цілі до диспозиції Надзірної Ради зол. 1,089.76.

Після того переведено доповнюючі вибори чотирьох членів Надзірної Ради і трьох заступників на місце уступаючих. Вибрано: д-ра Михайла Волошина, д-ра Маркіяна Даєровича, посла Володимира Кузьмовича і дир. Емануїла Чесника. Заступниками членів Надзірної Ради вибрано: о. канц. Миколу Галанти, інж. Оresta Ключаса і п. Ілька Лисого.

Вкінці згідно з внеском Надзірної Ради переведено зміну чи пак доповнення §§. 10—23 статуту. Найважливіша зміна та, що рішено утворити новий фонд, так зв. фонд здоров'я, який Т-во буде творити з приділу 20% есентуальних білянсових надвишок. З фонду здоров'я покриватимуться лікарські гонорарі за безплатні періодичні лікарські поради членам та приділюватимуться безвідсоткові позички на клінічне лікування членів. Коли фонд здоров'я осягне відповідну висоту, можна буде частину вжити на будову санаторію для членів. Цей фонд матиме велике значіння в першу чергу для членів Товариства, в дальшому і для цілої суспільності, як один із засобів, що впливатимуть на піднесення рівня народнього здоров'я.

Богословської Академії відзначив свято своєю участю хор богословів, що під проводом п. В. Якубика могуте й імпазантно співав: Мандельзона „До діла“ та О. Кошиця „Ох, і закладався“.

З приємністю треба підкреслити велике число гостей (к. 1,000 осіб), старших і молоді, що замігли цілу велику площу. Свято мусіло додатньо й підбадьорююче вплинути на привабливих, зокрема на молоді, що переконана в доцільності відродженської акції — нестиме через повну здержаність від наших віковичних опрут здоров'я, силу, добробут і відродження української нації.

ПЕРШІ АМБАСАДОРИ.

Польський амбасадор Р. Рачинський зложив у вітторок повноважності румунському королеві. Така сама церемонія відбулась у Варшаві, де президент Мосцицький прийняв повноважності від румунського амбасадора Р. Френасовичі.

НОВІ ЗАВОРУШЕННЯ В МЕКСИКУ.

У Віягермоса відбулися маніфестації католиків за відкриттям церков. Ці маніфестації закінчилися сутичкою з поліцією, підчас якої агітувало 5 маніфестантів. Один із поліцаїв важко ранений.

СТУДЕНТСЬКІ СПРАВИ.

ПЛЯН СТУДІЙ

У ВИСОКІЙ ТЕХНІЧНІЙ ШКОЛІ В ДАНЦІГУ.

У Високій Технічній Школі (Політехніці) в Данцігу є такі факультети та виділи:

Факультет I. виділи а) хемічний, б) агрономічний.

Факультет II. виділи а) архітектура, б) будівельна інженія.

Факультет III. будова машин, б) електротехніка, в) будова кораблів, г) будова корабельних машин, д) корабельна електротехніка, е) будова літаків і повітряних судів.

До впису на Високу Техн. Школу треба внести на руки „Основи“:

- 1) подання в німецькій мові;
- 2) життєпис (Лебенслюф) в німецькій мові;
- 3) свідоцтво зрілості, в оригіналі і легалізованому перекладі на німецьку мову. (Свідоцтва „Рідної Школи“ і „Малой Семинарії“ признають також);
- 4) свідоцтво моральності (може бути також видане парохіальним урядом), якщо петент по скінченні гімназії мав більшу як 6-місячну перерву у студіях;
- 5) посвідку з відбудої шестимісячної безперервної практики в більшому фабричному заведенні, коли петент подається на факультет III-й або 6-місячної практики в більшому будівельному підприємстві, коли петент подається на факультет II. (на архітектуру вистачає 3 місяці);
- 6) Денник праці (Арбайтсбук) в німецькій мові з рисунками й описом виконаної праці в диспозиційній формі.

Перекладами документів може зайнятися С. У. С. „Основа“ за надісланням 5 зол. на зв'язані з цим видатки.

Вступник Іспитів нема. Наука на В. Т. Ш. триває 8 семестрів (4 роки) крім агрономії (3 роки). Шкільний рік починається на весні (у квітні), але можна почати студії в осені (1. листопада).

Вписове на факультеті I і II. 35 гд., на факультеті III — 45 гд. (1 гульден = 1 золотий). Семестральна (піврічна) оплата за науку — 450 гд., але в пізніших семестрах, почавши від 2-го можна дістати знижку оплат до 250 гд. на підставі доброго поступу в науці. Утримання в Дан-

Подбаймо більше за наші передмістя.

ПЕРШЕ СВЯЧЕНЕ У БАТОРІВЦІ К. ЛЬВОВА.

Баторівка к. Львова — це скоріш передмістя, як окрема оселя. Давніше, як розказували нам місцеві громадяни, була там (1912 р.) читальня „Просвіти“ хтось діяв там і працював над освідженієм цієї оселі. Тоді й замітне було, що Баторівка українська. Але це було колись.

Сьогодні Баторівка втратила багато з набутого, а те, що вона не розтопила зовсім у чужому морю та поводи вертається на втрачені позиції і навіть закріплює їх, це заслуга цілої черги наших священиків, м. ін. і теперішнього душпастиря, о. д-ра Максимця, якого можна назвати справді душпастирем-громадянином. Освітними часами горстка свідомих громадян Баторівки піднялася, як на свої скромні сили, великого діла вибудувати домівку для української школи. Початок уже зроблений. Куплено простору піанторгову площу серед оселі і придбано трохи грошей. Але Баторівка бідна. Мешканці Баторівки — це адебітша заробітчані, як це зустрінемо сьогодні всюди, в більшості безробітні, а більшість господарів, щоб жили достатньо та засібно, теж не має. І тому обстоюючи українців помігти баторівцям при будові отого одинокого їхнього прибіжища в чужбину — домівки, від якої пічється нове життя на отому сильно загроженому перед-

місті. Якщо спізнимося з поміччю нашим немичним братам, то втратимо Баторівку так, як втратили вже багато наших підміських сіл, нпр. Давидів, Кривичів, Сихів й ін., що 50 літ тому були ще чисто наші оселі. Поможім отому невеличкому гуртові баторівців докінчити розпочате діло! Особливо ми, львовяни, поспішімо з поміччю, бо від нас найбільше залежить, чи Баторівка буде наша, чи може ми готові її втратити, як втратили ми вже багато через нашу байдужість у цьому місті.

В суботу 28. травня ц. р. улажено на Баторівці-перше свячене — на жаль — у чужій хаті. Гостей, як на місцеві відносини, зібралось доволі. Прибули теж зі Львова представники наших установ, а саме: Просвіти, Центросоюзу, Р. Ш., Кредит. Т-ва, Відродження та С. У. К. і Промисловців. Після посвячення скромної застави, що його довершив о. Максимець, привітав він у теплих словах привабливо та поділився з кожним зокрема свяченим яйцем. На переміну аж до пізньої ночі чергувалися пісні та промови львівських представників, у яких пробила журба за місцеві обставини та слова потіхи й ради, як вивести Баторівку на кращий і ясний шлях. А шлях цей, як виходило, простий — допомогти Баторівці придбати власну хату!

П. К-к.

Відродженецьке свято-концерт

У МАЛІЙ ДУХОВНІЙ СЕМИНАРІЙ У ЛЬВОВІ.

Поміж відзначати святами „Відродження“, що відбулися в цьому році по цілому краю для згадування пам'яті митр. Йосифа Сембротича, відзначається своєю широкою мистецькою програмою свято „Відродження“, що відбудеться у Львові на просторому подвір'ї Малої Духовної Семинарії в понеділок 30. V. перед українськими гістьми і членами Головної Ради „Відродження“ — завдяки прихильності ректору й ініціативі тамошнього гуртка „Відродження“ і сесії вчителів-абстінентів (реф. проф. А. Антонович, голова проф. Турчин).

Відродженецький гімн виконали атучені з Малої Семинарії, гімн і фахової школи С. У. С. Василішук. Прекрасне змістом і формою атучас слово виколося з молодечим запалом ар Петро Біланов. Опісля поодинокі заведені виконали на переміну низку окремих про-

тату „Коль славен“ під дир. проф. М. Колесси. Учениці-абстінентки гімн. СС. Василішук відспівали під проводом уч. Яр. Тарнавської бальдоре „Ми хочемо світла“ і декламували збірню відповідні до хвилини виїнятки з української поезії. Фахова школа „Труд“ вивела солідно підготовлену та з чуттям віддану гаївку і відспівала „Садок вишневий“ під дир. проф. Надраги. П. садівнички „Рідної Школи“ в пестрій народній нощі виконали цілу низку гаївок і веснянок в укладі й виведенні проф. О. Суховерської. Найбільше захоплення викликували наші малі симпатичні учні народньої школи ім. Б. Гринченка, що співали під проводом відомого вже з багатьох імпрез тієї школи проф. Гр. Терлецького цілу низку відродженецьких пісень та весняних канонів на 2, 3 й 4 голоси і вивели низку дотепних та зручних весняних образів. Учень співак декламував вірш — українською трагедією „Линьке життя Івана“, За дозволом ректорату

цігу коштує місячно від 70 сл. Грошей можна перенести до Данцігу до 500 зол. місячно. На приїзд до Данцігу треба мати „докуд особисті“ з підтвердженням громадянства („обновательство“), яке полегджує старосту.

Звертаємо увагу на дуже високий науковий рівень данцігської Політехніки, яку дають і ціни у світі за справді фахові сили. В останньому часі данцігська техніка значно збільшилася, бо побудували кілька лабораторійних будинків, в яких знаходяться найновіші технічні здобутки.

В Данцігу студіює розмірно багато жінок, переважно на хемічному відділі, на відділі архітектури і легуискому. Товаришки і Товариші, що виборються на студії до Данцігу, матимуть тут також змогу пізнати й оглянути пам'ятки середньовічної культури і мистецтва, старинні будівлі та музеї. Данціг лежить у прекарній околиці, оточений від півдня залізничними утворами, від півночі безкрайним морем.

За ближчими інформаціями щодо студій звертатися на адресу:

Verein Ukrainischer Studenten „Osnova“,
Danzig, Langfuhr, Technische Hochschule.

З ЖИТТЯ С. У. С. „ОСНОВА“ В ДАНЦІГУ.

В 1937 році покинули студії у Високій Технічній Школі в Данцігу і дістали ступінь дипломованого інженіра оці члени „Основи“: Біласюк Павло — будівельна інженірія, Подуцький Маріян — електротехніка, Козак Володимир — будівельна інженірія. З початком 1938 р. Іванчук Евстахій — хемія.

Дня 8. травня ц. р. відбулися загальні збори С. У. С. „Основа“ в Данцігу. До Виділу ввійшли: Орест Семчишин — голова, Михайло Викричак — секретар, Данило Боринеш — скарбник, Дмитро Болеста — прес. реф. Контрольний Комісія: Ярослав Свайко, голова, Ярослав Оришкевич, Євген Гринишин.

„Ще один доказ, що активізація української справи є в повному ході“.

КОМЕНТАРІ ЕНДЕЦЬКОЇ ПРЕСИ.

„Варшавські Дзєнік Народові“ обговорює обличчя полк. Е. Коновальця у тоні відомому ендецькій пресі. Згадуючи про консолідацію повстанчої частини української еміграції в Німеччині та Австрії під проводом полк. Коновальця, „Дзєнік“ наважує якісь, чудернацьким способом цю подію до... недавньої декларації УНДО, „що є вислідом загальної засади німецької політики у Середній та Східній Європі“.

З цих мало оригінальних міркувань на тему „судетської тактики“ УНДО переходить „Дзєнік“ до ще менш оригінальної старої пісню про українську справу, що, очевидно, є звичайним знаряддям німецької політики не лише у відношенні до Польщі. Зрештою вона має ширше значіння, бо завданням її є — поруч балканізації польських внутрішніх відносин — підготувати терену для німецької експансії в Росії. Полк. Коновалець, що мав свою оперативну базу в Берліні розумів значіння української справи для Німеччини, тому й активно співпрацював з тою політикою. Правдоподібно він переконував останніми часами свою діяльність на терен совітської України, коли став небезпечний для СРСР. Очевидно, ендецький шоденник радіє, що вибух бомби в Роттердамі несподівано києць багатом політичним плямам полк. Коновальця, але засовує собі, що цей замах „не поклав кінця політиці, якої виразником і одним із виконавців був полк. Коновалець. Його політика залишиться, і на місце

Коновальця прийде інший „боритель“, що піде його слідами.“

Висновки часопису, що залюбки легковажить українську справу, цікаві:

„Ми повинні здавати собі справу в того, що ми ввійшли в добу активізації української kwestії, що та активізація не льокальне явище, що її джерела знаходяться поза границями нашої держави та що ця kwestія має різних опікунів. Тому і польська державна влада і польське громадянство мусять заховати велику чуйність та покинувши блудні шляхи преріжних „нормалізацій“ чи експериментів у стилі п. Кізєвського, х забратися консеквентно й енергійно до унорядкування наших справ на „кредит“ згідно з німощами безпеки держави й історичних інтересів нації. Бомба в Роттердамі — це ще один доказ, що активізація української справи є в повному ході“.

Львівське „Слово Народове“ не пускається на такі далекосяглі рефлексії та висновки. Воно вдоволюється скромним питанням „відкіля полк. Коновалець брав гроші?“ та висловлює здогад, що полк. Коновалець свідомо співпрацював з більшовиками проти Польщі. „Навіть з чортом, — мовляв — щоб лиш проми Польщі!“ Тепер полк. Коновалець певно думав останній раз вяти більшовицькі гроші й остаточно зірвати з більшовиками.

Стільки пишуть два ендецькі шоденники. Цікаве: та сама ідеологія, той самий українськомірний підхід — а такі різні висновки.

Що писало „Діло“ 50 років тому.

Ч. 113. Пятниця, 1 червня (29 травня) 1908.

„УНІФОРМНЕ ВСЕСЛАВНЯСТВО“.

Новий голова „Славянського Благотворительного Общества“ у Петербурзі ген. Ігнатієв сказав у своїй промові на загальних зборах членів того товариства, що „прийде час, а лім усі славянські визвольні віри Кирила і Методія, уважатимуть себе одним народом і одна мова буде їх спільною мовою“. Далі лише з того приводу, що німці славянський народ не рветься до тієї єдності. Не рветься до того ж і уявляти, яких Москва хоче силою об'єднати з собою. Але „Як австрійські славяни встоялись проти безпечного впливу німецької культури; як Польща не впадала спольщити Руси за ціну громадянських свобод; як флімандці не пропали з етнографічної карти Європи; як і в самій Росії естонці устоялись проти німців, чуди проти шведів і т. д. — то наслідком більше пустою роботою мусить видатися кляма думаною людиною змалання згоди між національними українсько-руськими елементами! А треба ще додати, що Україна живе своїми традиціями недавніх літ, що історичні спомини не вмерли у неї, що дух націоналізму не сплячить на кордонах, що і мистецтво народного достояння не вмерло в душі клямою козацтва“.

„Славянське Благотворительное Общество“ має зрештою найкраще, тільки хитрості і матеріальні засоби коштують його заходи коло розширення уніформного всеславянства, а лім у висліді таї не позначені“.

„В РОСІЇ ЗНОВУ НАСТАВ ВОЄННИЙ ДУХ“.

„Від якогось часу німецькі часописи знову звертають увагу на те, що Росія пославши більше війська на свої західні границі. Чи ці війська правдиві, годі покинути ствердити, але все ж здається, що в останньому часі настав у Росії знову той сильний воєнний дух. Так повідомляють з Варшави дивізії російської кавалерії, які стоять у Польській Народній Армії, дістали сильні відділи ліній артилерії. Де „Пол. Мер.“ пишуть, що цими ділками ставили російська комісія оглядала всі перетиси між Збруч“.

НОВА ЗЕРОЯ

Відень, 31. травня. Міністр війни закупив мітралізу Максимі. Мітралізи цієї системи ввели при пробіх велику справність у стрільні, а тому, що матеріал, з якого їх тепер роблять, зружуватися, не можна ще завести їх в армію.

ЦАР ХОЧЕ ВТРИМАТИ МИР В ЄВРОПІ.

Петербург, 31. травня. Цар прийняв депутата з Києва, яка просив його, щоб він приїздив до літньої резиденції імператорського університету. Цар сказав, що він старатиметься усіми силами, щоб утримати мир в Європі.

Чехословацький протест проти перелету німецьких літаків

над чесько-німецьким кордоном.

Чехословацький посол у Берліні зложив у німецькому міністерстві закордонних справ ноту з протестом проти 15-ох випадків перелету німецьких літаків понад кордоном.

ІНЦИДЕНТ НА ЧЕСЬКО-МАДЯРСЬКОМУ КОРДОНІ.

Верталоючись з будапештського еухаристичного конгресу, молодий маляр Степан Шоряд

арештовано на граничній стації: „Хай живе Мадярщина!“ Тоді двоє чеських митних сторожів завело його до бюро і так побили, що він мусить лікуватися 8 днів.

Тому, що до цього інциденту дійшло на мадлярській території, обох чехів притримали, а мадлярський уряд зажадав від чехословацького аніясення.

Двох заступників преієдника голови народніх комісарів УССР

арештовано.

200 РОЗСТРІЛІВ ЗА 2 ТИЖНІ?

ГПУ арештувало в Києві двох заступників преієдника совієтському УССР Тигиніду і Сухоміна; цей останній був рівночасно головою державної комісії планування. Сухомін — старий більшовик, займав уже вишній становище; навадки Тигиніди належить до молодшого покоління комуністів.

Обох більшовицьких достойників арештовано мабуть мабуть у зв'язку зі справою Косієва (АТЕ.)

У Москві ходять поголоски про масові арештування в УССР. Говорять, що за 2 минулі тижні розстріляно в Києві, Харкові та в Одесі коло 200 членів опозиції.

Німеччина не буде платити австрійських довгів

Англія не прийняла компромісових пропозицій.

У вівторок з'явився англійсько-німецький переієдник, що йшли від кількох днів у Берліні у справі ліквідації довгів Австрії. Німецький уряд відкинув рішуче усіх пропозицій Великої Британії, заявляючи, що Німеччина не вважає себе легальним спадкоємцем австрійської республіки тому й не може переієднати довгів цієї держави. Німецький уряд пропонував переговори на

такій площині: За те, що Німеччина візьме на себе відпобідальність за австрійські довги, Велика Британія збільшить імпорт німецьких товарів; крім того Німеччина домагалася об'явки відсотків від австрійських позичок. Провідник британської делегації відкинув німецькі пропозиції і виїхав до Лондону.

ПОЛЬСЬКО-ЛАТВІЙСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ СПРАВІ ЛЕТУНСЬКОЇ КОНВЕНЦІЇ

У вівторок почалися у Ризі переговори летуноською конвенцією, що мала на меті рішучу комунікацію на лінії Варшави-Литви-Таллін-Гельсінкі.

Переговори веде директор „Летуноської Конвенції“ і латвійський директор пошт і телеграфів.

Алькоголь внодожує раси й веде до знищення

З природи і життя.

Скарби здоров'я в цитрині.

Цитрина займає почесне місце у відживі людини, як джерело вітамінів Ц. Вже давно, ще в середніх віках, коли нікому не снілося про вітаміни, на основі досвіду лікували недугу шкорбуту, при якій загинували ясна, ропіють та випадають зуби і бувають підшкірні виливи крові, — джерело цитрини і помаранч. Давніше ця недуга виступала головню в моряків, що тижнями чи місяцями пливали по морях і жили лиш вогними сухарями, в яких мало цієї вітаміни.

Віт. Ц і аскорбіновий kwas.

Недавно відкрили дослідники, що віт. Ц, хемічно є аскорбіновим kwasом. Це відкриття надало чимало вченому Шент-Гіоргієві. Фабрики фармацевтичних препаратів почали фабрикувати штучну віт. Ц, у формі апорсків з аскорбінового kwasу. Однак при лікуванні шкорбуту такою штучною (т. зв. синтетичною) віт. Ц, як показували дослідники у клініках і шпиталях, не всі хворобі прояви зникали. Головно утримувалося дальше ушкодження шкорбутом стін кровоносних судин, через що і надалі приходили підшкірні виливи крові, що зверху виглядають як сині і червоні плямки на шкірі та яснах. Ці прояви пошкодження кровоносних судин уступали шойно тоді, коли недужому подавали як лік скарби цитрини чи паприки. Тому лікарі прийшли до висновку, що крім віт. Ц (аскорбінового kwasу), у цілющій цитрині соку, існують ще інші лікувальні субстанції, ще покищо не досліджені.

Нові вітаміни П. і К.

Нові дослідники над тими таємними лікувальними субстанціями цитринного соку навели на слід хемічного тіла, яке назвали цитрином, а яке належить до хемічної групи флавонів; ці флавоїни — це барвники (барвливий субстанції), в їх багато у всяких рослинах. Саме брак цієї субстанції спричинює дотканкові кровотечі у шкорбуті. Оту цілющу субстанцію назвали вітаміном П. Згаданий Шент-Гіоргієв твердить, що шкорбут є саме т. зв. авітамінозою Ц і П. Це підтверджували і дослідники на тваринах; коли до-

свідним тваринам подавати саму віт. П, тоді маємо лиш образ авітамінози Ц (занидіння ясен, опухи суглобів і смерть по 4—6 тижнях).

Як кажуть дослідники і відкривники цієї нової вітаміни, Арнеант і Шент-Гіоргієв, вітаміна П, діє в той спосіб, що зменшує проникання кривляних тілець крізь стінки кровоносних судин, головню тих найдрібніших, і ущільнює їх, затискаючи щільно між поодинокими клітинами клітинної оболони, що вистелює канали кровоносних судин.

Вітаміна К.

Інші дослідники над шкорбутом перепроводили два дослідники Дам і Шонгюйдер. Вони тримали курят на штучній дієті, що викликувала в них появу шкорбуту. Підчас цих дослідів вони відкрили нову лікувальну субстанцію, що має вплив на ціпіння крові. Брак тої нової вітаміни (як П назвали віт. К) в поживі є причиною того, що у шкорбуті вилита з судин кров дуже лізно і ліново ціпіння, через що кровотече є більша. Само лікування чистою віт. Ц, не поправляє того прояву шкорбуту; шойно коли до дієти, яка є причиною авітамінози Ц, додати збіжжя, нелущеного рису, свинчої печінки або жовтка з яйця, тоді поправляється стан хворого і визита з судин кров ціпіння правильно, затискаючи щільно в стінках кровоносних судин і гамуючи через те кровотечу; згадані споживчі продукти мають у собі багато вітаміни К.

Як бачимо, наука не стоїть на місці, але щораз більше відкриває таємниці природи, через що дає людині все сильнішу зброю у боротьбі з нею. Прикладом нестомної праці учених дослідників природи і усяких проявів життя є саме світлий розвиток науки про вітаміни (вітамінології). Ще недавно знали ми лиш чотири вітаміни (А, Б, Ц, Д). Тепер число їх зросло майже трикратно (А1, А2, Б1, 2, 3, 4, Ц, Д, Е, П, К), і не є виключене, що в найближчій будучині число тих таємних в таких важких для життя і здоров'я людини цілющих субстанцій ще збільшиться новими, нині покищо незаними.

Б. Г-я.

Шовк із моря.

У теплих морях росте багато морських водоростей, що досі уважали безпожиточним для людини хабазям. Вони мали значіння лиш як джерело йоду, який ці водорости втягають з морської води, і який можна з них витягнути відповідною фабрикацією. Аж ось недавно показалося, що велетенські маси морських водоростей можуть мати дуже велике практичне значіння для людини, а саме вони надаються знаменито до виробу штучної вовни і штучного шовку. Відкрили це японці, і вже навіть оголосили в Європі свої патенти на виріб тканин із морських водоростей. Як кажуть знавці, такий штучний шовк має бути дуже подібний до природного шовку; він має подібні прикмети, як вигляд, подиск, є сильний, непромакальний, а як матерія м'який і теплий. Найціпний продукт дають водорости з групи брунатних, т. зв. саргассум, які треба збирати тоді, як дозріють.

Хемічно продукція тканин з водоростей виглядає так, що з водоростей виготовляють поперед галетретовану масу, що має в собі такі хемічні сполуки як альгіт, манніт, білок і целюлозу. Цю масу розпускають в амоніакальній розчині окису міді і лишають цю масу в спокою до часу, аж згусне. Потім витягають з неї пряжу, яку сполукують у зміцнювальній субстанції.

Щоб дістати штучну вовну добре вичищені і вибілені водорости купають, як згадано, в амоніакальній розчині міді, борошніканий амонієм і таніні. Потім пряжу перепроводжують, через цілий ряд різних купелів, в якім волокна тканин вигладжують і вирівнюють. Коли ця, шойно в початках, метода фабрикації тканин покажетесь добра і дешева, то булоб незвичайно пожиточним надбанням для людини, бо ніде правди діти, теперішні тканини на убрання всюди по цілм світі є дуже дорогі і без огляду на великий розвиток техніки убраневі матеріали становлять для нинішньої пересічної людини один з найбільших видатків.

— 0 —

АСТРОНОМІЧНИЙ КАЛЕНДАР НА ЧЕРВЕНЬ

1. VI.	3.21 год.	19.46 год.	16.25 год.
11. VI.	3.14 год.	19.56 год.	16.42 год.
21. VI.	3.13 год.	20.01 год.	16.48 год.
1. VII.	3.17 год.	20.02 год.	16.45 год.

22 дня червня в год 3.04 початок астрономічного літа; Сонце вступає у знак Рака. У цім році літо триватиме 92 днів, 19 годин і 21 минут. Т. зв. цивільні сутінки тривають у червні і годину і 3 минут.

Місяць в червні.

5. VI. — в год 5.32 — перша квадра; місяць світить звечора на пол. заході неба.
13. VI. — год 0.47 — повня; місяць світить цілу ніч.
21. VI. год 2.52 — остання квадра — місяць видно в другій половині ночі.
27. VI. год 22.10 — новик, видно над обидом удень.

Мандрівка планет у червні.

Меркурій — в першій половині місяця сходить на пів години перед сходом сонця. 22. дня червня зникається зі світлом сонця.
Венера — світить дві години по заході сонця на тлі зоряних громад Близнят і Рак.
Юпітер — сходить у перших днях червня по півночі і під кінець місяця світить над південно-східним краєм неба.
Сатурн — сходить півтора години пізніше по сході Юпітера.

Чистоту і свіжість
тіла забезпечить Тобі
ПУДЕР
ПРОТИ
ПОТУ
SUDORYN
АП. КОВАЛЬСЬКІ

Два неба.

Коли порівняти астрономічні мапи неба з мапами червня минулого року з положенням небесних тіл на небі в половині червня цього року, видно, що всі звізди займають на обох мапах те саме положення у відношенні до нашого виду. Це дється тому, що хоча звізди мають „свої власні рухи“, то рухи ці такі мінімальні, що даються вказати тільки найзмішнішими астрономічними помірами. Зате Місяць і планети займають по році інше положення; ця зміна пояснюється в наслідок їх рухів довкола сонця і до Місяця коло Землі.

Вже старинні халдеї, що створили величезну культуру на кізках століть перед Христом в долині рік Тигру і Евфрату, помітали це явище; вони на основі повороту звізд по часі одного року до того самого положення устійнили довготу року, який за їх обчисленням мав 360 днів. Так вони ствердили, що день небесні тіла як планети і планети, не надаються до визначення довготи року, ані до того, щоб бути предмети мандрівників по безкраїх пустинях. З цієї причини, що згадані небесні тіла не змінюються такого незмінного порядку, як зві-

зди, халдеї вірили, що вони мають свою „свобідну волю“ і тому віддавали їм честь як божествам. Та віра старинних у „свобідну волю“ планет (до яких зачисляли тоді також Сонце і Місяць) дотривала аж до великої революції, яку в астрономічному світі викликало відкриття Миколи Коперника. Ця хибна віра і була причиною того, що астрономія такі довгі віки стояла на місці. На тій вірі є також оперта слава головню в середніх віках „наука“ астрології, що старається полчити долю людей зі станом неба у даній хвилині. Природно, що ця „наука“ втратила тепер основу свого існування, від коли знаємо, що небесними тілами кермують механічні закони та їм підлягають рухи звізд і планет. Закони такі сизні і незмінні, що на їх основі можемо обчислити положення небесних тіл навіть на тисячі літ наперед і в минулім. Тому не має жадного значіння давня наївна віра у „свобідну волю“ планет, що є основою т. зв. астрології, і тому представники нинішньої астрології живуть лиш коштом наївних легковірів, бо для природничих наук таємня „астрології“ сьогодні вже не існує.

ЯК ДОБУТИ ГРОШІ НА КОРИСНЕ ПЕРЕВЕДЕННЯ ВІДПУСТКИ ЗА КОРДОНОМ РАДИТЬ

Пром-банк

Львів, Гродзкіх 1. І. п.

Тел. 292-15 і 200-13

З коштів заощаджувати, дорослі, мешканці й пошого
установи соціалістичний побут:

в Бердів	зоп. 681.—
в Бачів	зоп. 672.—
в Меліт	зоп. 825.—
в Печів	зоп. 777.—

Сторінка без політики.

Фатальний смарагд.

Ще 3. лютого ц. р. стара графиня Мершов держала приблизно в 2. год. пополудні у своїх руках претарне намисто, що вона його дістала в дарунок від князя Браншвайгського, коли вона була ще молода й гарна... По середині намиста пишався величезний смарагд, справжньої чистої води камінь.

Графиня з ним ніколи не розставалася і часто-часто повторяла:

— Я умру, як лиш той смарагд пропаде...

А вже 4. лютого ц. р. 98-літня графиня відкрила з розпущеною, що намисто щезло. Спершу вона думала, що воно десь загубилося серед постільного білля. Та коли перешукали всю постіль цю кімнату, графиня попала в розпущу. На другий день її не було вже між живими.

Перед судом.

Похресниця старої графині Фльорн-Нардіс-Франкен та її колишній наречений Моріс Ле Мас пішли тепер перед судом обвинувачені у крадіжці дорогоцінного намиста. 4. лютого до Фльорн-Нардіс-Франкен, яка мешкала разом із графинєю, прийшов Моріс Ле Мас, доволі талановитий малюв. Він прийшов із квіткою квітів, віднісши їй... намисто у кишені.

10. лютого Ле Мас відлетів літаком до Лондону. З ним їхала молода й гарна жінка. Та це не була його наречена Фльорн, яку поліція саме під ту пору арештувала, лиш молода, чарівниця норвежка, яка недавно перед тим стала героїнею париської кримінальної хроніки. Париська ворожка-хіромантка зуміла вгадати, що неї цілі й майно, більше, як мільон франків... Тоді найважливіша Бебі Рес-Кудсен летіла

до Лондону, щоб там продати свій дорогоцінний намистиник; все, що її залишилося з її майна.

Ле Мас оправдується.

Ле Мас продав усі дорогоцінності й намисто графині Мершов, однак смарагд затримав. Коли він вернувся до Парижа, поліція відразу його арештувала. Під час слідства почав він оправдуватися:

— Фльорн казала мені, — заявив він слідчому судді — що графиня дала їй намисто, прочувачи свою смерть. Я хотів зробити прислугу Фльорні, і на її прохання продав намисто в Лондоні.

— А чому ви залишили смарагд? — питається суддя.

Це несподіване питання сильно збентежило арештованого. Він замислювався хвилину, відтак промимав:

— Я хотів пошадити бідну Фльорн, яку поліція постаралася у важку ситуацію...

Пане, ви брешете!

— Вибачте — перебила йому наречена — я зовсім не знала, що смарагд ви залишили собі...

— Пані, я хотів вам зробити прислугу, як учиняв людина...

— Пане, ви брешете!...

Ясно, що після того наречені зірвали зі собою. Він оженився з іншою, вона вийшла за муж теж за іншого.

А ціла справа опинилася в суді, який небагом проголосить присуд у цій справі.

— о —

Зі страху перед зизом отруївся.

Двадцятидволітній Фентон Слэк із Шіффілду (Англія) був студентом медицини. Серед своїх товаришів і професорів мав він величезну симпатію. Він учився добре, бо був не лиш працюючий, але й незвичайно здібний. Всі іспити здавав він із якнайкращим успіхом. Ніхто не догадувався, що Слэк скривав в серці якусь трагічну тайну.

Та його переследувала дивна мания, яка мала свою причину ще в події з дитячих літ. Одного разу листунок сказав маленькому хлопцеві, що його сестриниця, який мав змалку такі самі очі, як Фентон, коли дійшов до 20 літ, дотар зиза. Хлопчина запам'ятав собі те оповідання і згодом зрозумів його в той спосіб, що і по-

му, коли підросе, грозить зиз. Ця думка переслідувала його без утиху і згодом ставала просто нестерпна. Памятки, що він їх від кількох літ писав, найкраще показують, як молодий студент панічно боявся стати зизою. Той страх доводив його майже до божества.

Того дня, коли він покінчив 22 роки, приглядався, як завжди, в дзеркало і прийшов до переконання, що починає вже зизувати. Це так його схвилювало, що він ще того самого дня отруївся.

Лікар, який оглядав трупа і довадався про причину самогубства, ствердив, що про ніякий зиз не було навіть і мови та що очі самовбивника були зовсім здорові і правильно положені.

Обезпечення від... непогоди.

Дев'ять англієцьких обезпечених товариств ввели тепер оригінальну новинку, а саме обезпечення від... непогоди.

Асекураційні товариства перевели статистичні дослідження і устатковали, яка скількисть соняшних днів припадає в поздовжніх околицях Англії. На випадок, як скількисть соняшних днів від травня до вересня не досягне устаткованої перелічної цифри, тоді товариство виплачує відшкодування всьом тим, які обезпечилися. Висота від-

шкодування залежить від висоти заплаченої вкладки. З того оригінального обезпечення користають у першу чергу власники різних каварень, ресторанів і розважкових локалів під голим небом та організатори різних спортивних імпрез.

Справа обезпечення поширюється на всі діяння людського життя 4. лютого мабуть не буде нічого такого, чого не можна було б обезпечити.

Гра-прадід.

В селі Льонжевіллі (Франція) живе собі добродій на прізвище Франсуа Моніс, який святкував недавно 83-тє річчя своїх уродів. Він має дівча найбільшу у світі рідню, а саме: 10 дітей (всі живуть) 50 онуків, 38 правнуків

і двоє праправнуків. Число його нащадків дас рідню 100 осіб, з невістками й зятями 180. Франсуа Моніс почувається ще зовсім добре і сподіється, що дождеться ще більшого числа своїх нащадків.

Несамовиті мандрівки трупів у Харбіні.

Кореспондент часопису „Жур“, який відбув поїздку по Маньчжурії, описує інші Харбін у дуже темних кольорах.

Перший мешканець, якого я бачив у Харбіні, був труном — пише той журналіст. — Він лежав у траї, сірий від пороку, напроти дому, який аномально відкритий лиш по ночах. Той дм має назву „Ніца“.

Був це труп якогось москаля. Два години пізніше журналіст знайшов небіжчика 10 м. тальше, перед китайською грайзгарією. Відтак покійника перенесли ще не раз і не два з місця

за місце. Він опинився перед похоронним закладом, відтак перед московським книгарським базаром... ввечері знову лежав перед „Ніцою“.

Китайський анімаліст наказує, щоб покійника хитрою мешканцю дому, перед яким його поклали смерть, якщо покійник не помер у своїй постелі, або в ліжничі. В іншому випадку небіжчик буде влобно переследувати того, хто нарушить той звичай.

Якщо якийсь чоловік почуває себе на вулиці погано, то люди, які обсервують його з „Ніца“, швидко вибігають на вулицю і дбайливо

відводять недужого на протилежний хідник. Та коли хтось паде несподівано мертвою на вулицю, не упередивши про те нікого і без ніяких причин, які давали б змогу догадатися близької смерті, то відтак трупа переносять зід одних дверей до других так довго, аж тіло почне зовсім розкладатися й тоді рад-не-рад мусить трупу хоронити останній...

На вулицях Харбіну збирають перестави з мерців щомісяця. До них треба додати бачити п'яниць, яких по зовнішньому вигляді зовсім не можна відрізнити від покійників. Виявляється, теж по вулицях і важко хорі. Згаданий журналіст бачив китайця, який сидів кілька днів поручи під дверми. Він мав п'яницький тиф.

На думку того журналіста Харбін має чотири пори року: сезон тифу, повеней, дощів і гострих морозів. Нещасне загинув — пише він — місто...

Скарб у стіні кам'яниці.

На вулиці Муфтар у Парижі трапляється справжня революція. Навіть незнайомі говорять зі собою на одну лиш тему: Пересуваються там не мали інших тем до розмов. Всі розмови обертаються довкола скарбу, що його відкрито при ребудові будинку ч. 53.

Золоті монети, що їх знайшли робітники, стіні передали нотареві, який буде їх передавати аж до виконання необхідних формальностей. У стіні знайшли 79 золотих лордів та 11 пістолів. Половину цього скарбу розділять між робітниками, які там працювали. Друга половина припадає власникові дому — громадянству міста Парижа.

Остання мешканка кімнати, де знайшли золоті монети, вже стара жінка. І вона теж знає про скарб, що знайшли в стіні.

— Я мешкала тут від 1911 р. — пише вона журналістам і випроводилася у вересні 1936 р., коли минув останній річниця смерті дядь, який займав місце для перебудови. До цього п'ять літ жила я біля скарбу в стіні, і я дозрівала навіть, що він існує.

Муж старої жінки був музикантом. Коли він спроваджувався на вул. Муфтар, їх мешкання складалося з двох кімнат. Та тому, що в одній кімнаті не було світла, муляр зруйнував стіну й таким чином із двох кімнат зробив одну. Цегли розбивав він ломом у безперервний віддалі від того місця, де був замурований скарб. Якби він був ударив ломом кілька центиметрів далі, то зі стіни було б позначилося майно.

Муляр помер кілька літ тому відомою, а по ньому, стара вже жінка опалала і не могла захистити для вбогих на громадській мові.

Непромакальні плащі

Красіві заграничні від 12:90 зом поручає ШАПІРА вул. Личаківська 1

Гороскоп зрадив убивини.

У місцевості Мітгаруф (Англія) відомо, що для грабуноків цілей багатого власника Вілліама Форестера. Слідство виклало дані на те, що убивником був якийсь незнайомець убитого Джон Вельш, який негідно розіслав гончі листи, однак вони не мали без успіху.

Щойно по кількох тижнях, під час того, що її перевели у місцевий заміст, коли жувала Армія Спасення з Савтгемптона, якийсь чоловік, якого опис гончій листі, як Джон Вельш. Та арештований з ім'ям Джон Вельш. Що він називається Джеймс Файф і якийсь ніколи не був і про убивство навіть не чув, наперив мав у якнайкращій ладі.

Тому, що опис, який мала мати убивця, був класний і тому, що відносилася одній з убивць теж не мала, чоловіка, який називався Фом-малі вже звільнили. Та ризиком для убивців звернув увагу на гороскоп, який знайшли при підозрінні. Той гороскоп сказав один з лондонських астрономів, що убивцю убив Форестера, був у гороскопі згаданий, як критичний день. Крім того, убивця обговорював критичну дату, був убивця кілька разів червоною олівцем. Після підозріння, що тут щось „не те“, убивця вірши переданою у клях „Лондонський гороскоп“, виявилася, що закладений гороскоп мовив колись Джон Вельш.

Це дало поліції змогу устаткувати убивцю арештованого в захисті чоловіка і власника вночі убивця Форестера.

бренить муха
врушті... тлап
в славний
„ЗОРЯ“
МУХОЛАП...

Шкільні справи.

ІСПИТИ В УКРАЇНСЬКІЙ ГІМНАЗІЇ В РІВНОМУ

Дирекція Координаційної Гімназії і Ліцею з українською мовою навчання Ф. Пекарського (з правами державних) в Рівному подає до відома, що: вступні іспити на 1938-39 шк. рік відбуються: до кл. I, II, III, і IV, гімназії на весну в к. 22. до 25 червня 1938 р. і до кл. I, і II, ліцею, — в дні 27—30, червня 1938 р. Крім цього, як будуть вільні місця в осені відбудуться додаткові іспити у вересні 1938 р.

Проходження треба вносити: до гімназії найпізніше від 1. до 15, червня 1938 р. і до ліцею — від 22. до 25, червня 1938 р.

До кл. I, гімназії можуть бути прийняті кандидати, що мають скінчених 12 літ і не більше як 16 літ до 1. IX, 1938 р., до кл. II, приймають кандидатів до 17 літ, до кл. III, до 18 літ і до кл. IV, до 19 літ.

Для кандидатів до кл. I, які пропонують здавати про скінчення VI, кл. народної школи відбудуться іспити з таких предметів:

І. Писані вправи: 1) з польської мови, 2) з української мови і 3) з арифметики з геометрією;

II. Устний іспит: 1) з польської мови з історією, 2) з української мови, 3) з географії з природознавством і 4) з арифметики з геометрією. Коли кандидат має у свідоцтві за VI, класу народної школи з названих предметів ноту „добре“, то від устного іспиту його можуть звільнити, якщо напише іспитову вправу на „добре“.

Кандидати, що не пропонують свідоцтва про скінчення VI, кл. народної школи — здають іспити з таких предметів:

I. Писані вправи: 1) з польської мови, 2) з української мови і 3) з арифметики з геометрією;

II. Устний іспит: 1) з релігії, 2) з польської мови, 3) з української мови, 4) з історії, 5) з географії, 6) з природознавства і 7) з арифметики з геометрією.

Кандидати до II, III, і IV, класу здають іспити з усіх предметів по програмі за I, II, і III, класи гімназії.

Учні, що не здають іспиту на весні, мають право здавати той самий іспит восени.

Шкільні оплати: в кл. I, II, III, і IV. — 25 зол. і в ліцею I, кл. 30 зол. і II, кл. 35 зол. м. с. Новоступаючі учні платять шкільне в розмірі одноступаючої шкільної плати. Старих учнів обслуговує одноступаюча реєстраційна такса в розмірі 5 зол.

Незаконні учні, що вказують добрі успіхи в навч., можуть рахувати на знижку оплат і стипендій.

Проходження з доданням: 1) метрики народної школи, 2) свідоцтва про скінчення народної школи, 3) свідоцтва шкільного виховання і 4) 10 зол. (до кл. II, III, і IV. — 15 зол.) за іспити, треба скласти в канцелярії гімназії особисто, або через татку, на адресу: Рівне, вул. Соборна 5.

При згодошених за листовими інформаціями треба надіслати поштовою картку або марку в 25 сот. на відповідь.

Дирекція.

При зміні адреси просимо
подавати й стару адресу.
Адміністрація

ВІДГУКИ ДНЯ

Словом і ділом.

Багато є на світі людей, що люблять діти. У Львові здоблете їх на кожному кроці: в хаті, на вулиці, в кіні.

— Ох, нині наша сусідка знов била свою малу. Чути було ляпаси крізь стіну, а мале так кричало, аж серце крапалося.

— Не розумію, як можна так дитину катувати. Таке звірство повинно бути поліційно каране.

Це так у хаті.

А на вулиці:

— Дивіться, дивіться! Такий мороз, а воно босе!

— Сирітка, певно. Гляньте як ніжками перебирає біленьке. А ручки як базилік...

— Може й не мало нині ні рісочки в устах.

— Кого як кого, але дітей мені страшенно жалко.

— Мені теж.

А в кіні:

— Страшенне зворушлива історія. А та Шпрілі так знаменито грає. Подумати тільки, що десь є такі бідині діточки, такі голодні, такі голі і босі...

Направду є багато людей і в нашій Львові, що люблять діти і милосердяться над ними при кожній нагоді і — всякими найніжнішими словами.

Але зате як мало є людей на світі (Львів також до нього належить!), що милосердяться над бідною дріботою — ділом.

Живемо, радіємо і терпимо, заробляємо і тратимо, а не один з нас до гробової дошки не знає, що кожного дня тисячі дітей встає рано з бідної постелі в холодній хаті і вже від раннього ранку радіє обідом у захоронці. Не знає, що кожного дня встає рано кільканацять старших і вже від раннього ранку сушить собі голову, де роздобути трохи грошей на ложку теплої страви для тих тисячів.

І це є та велика, правдива любов до маленьких громадян, що не сплять на милосердних словах і жалібних зітхань.

Щасливіші нації мають міністерства опіки, магістрати міст, великі записи. Голова правдивих приятелів людської дріботи не сохне з жу-

НОВИНКИ.

— Лиси, пелеринки, краватки з футер виконані і поручає Юліан Глушевський, Львів, пл. Напитульна 3, і. телефон 254-46. Приймаю футра до переходу літом.

— Українці, позір! Купуйте льоси до 42-ї Класової Львівської тільки в українській колектурі Повітового Товариства Кредитового у Львові, вул. Сикстуська 38, партер, телефон ч. 108-61, чекове conto 508777. Замовлення з краю полагоджуємо відворотно. 11777 — 8

— Д-р Олександр Лаврівський перепроводився з днем 1. червня ц. р. на вулицю Льва Сипіги ч. 2, партер, тел. 244-56. Приймає в жіночих недугах і поліжництві. Лікування короткохвиловим апаратом. 1187

— В Українському Лікарському Товаристві чергові сходили членів у п'ятницю, 3. червня ц. р. в год. 7. увечір. На сходинах читатимуть реферат д-ра Мирослава Поповича п. н. „Найчастіші діагностичні помилки лікаря-практика“.

— Ви недовольні з Ваших фото-світанів тільки тому, що відбитки та побільшення не виконано як слід. Відповідно дібраний свіжий фотографічний матеріал та старання робота дають часто неімовірні osiągi. Звертайтеся зі закупом фото-матеріалу до української крамниці Е-комп, Львів, Сикстуська 29. 1639

— До ПП. Передплатників „Змагу“. Адміністрація „Змагу“ повідомляє, що експресові пошти вишле не у неділю 5. травня, але в понеділок 6-го травня вночі. За посилками треба зголоситися на місцях у відторок досвіта.

— Реферат посла В. Целевича. Заходом Центральної Жіночої Секції УНДО відбудеться в п'ятницю, 3-го червня ц. р. в год. 7-й вечором у кімнатах канцелярії УНДО у Львові, вул. Підвалля 7, III, поверх, реферат посла Володимира Целевича на тему: „Положення жінки в Світах“. Вступ для членів і ширших кол громадськості.

— Нова Управа Товариства Опіки над Українськими Емігрантами у Львові. Дня 24. травня уконститувалася нова управа Товариства Опіки над Українськими Емігрантами, вибираючи президентом товариства сен. Володимира Дешикевича, віцепрезидентами о. мітрата О. Базюка й о. крп. Д. Лопатинського, секретарем д-ра А. Говикевича, заст. секретаря ред. М. Таранька,

ри де взяти гроші на харчі, а як і сохне то тільки дуже трохи. Затє в нас...

— Шож буде завтра?

— Бог святий знає. Я вже у всі можливі двері стукала. Як не будемо мати доходу з нішньої імпрези, то напавду буде але.

— Може ще дадуть нам і цим разом на кредит... Зрештою, чому не має вдатися імпреза? Гарна ціль, добірна програма...

— Все те правда. Але ви знаєте як воно є. Люди назагал байдужі до таких справ як дожива дітей. Кожний думає, що і без нього буде повна зала. А на ділі п'ять-шість перших рядів пустих, п'ять-шість других — п'ять через десяте, а решта заповнила стояча публіка.

Прийшла до мене в хату така правдива приятелька голодних дітей, принесла дарові білети на імпрезу „Діти дітям“, що відбудеться в салі Ріжнородностей у 16. годині, 2. VI. 1938.

— Напишіть у „Відгуках“ про імпрезу! — просила.

Я спершу не погоджувався. Але як почував скільки дітей з тугою чекає на теплий дарований обідць — я рішив написати, мало того: рішив піти.

Сама програма варта того, щоби піти, сама ціль варта того, щоби не користати з дарового білету.

А одно і друге варте того, щоби про імпрезу написати.

Галактіон Чіпка.

скарбником д-ра Л. Ганкевича, заст. инж. Ю. Мудрача, Члени: пос. д-р Р. Перфецький, пос. З. Пеленський, о. ради. В. Садовський, проф. А. Березовський, М. Донцова, д-р С. Ганицький, М. Говикевича і М. Галибей. Контрольна Комісія: голова дир. О. Савин, член ради ради, П. Берест і дир. М. Лазорко. Заступники: дир. О. Пащак і дир. М. Кисілевський.

— Важне для тих, що хочуть записатися у львівську політехніку. Т-во українських студентів львівської політехніки „Основа“ подає до відома абсолювентам середніх шкіл, що інформаційні сходили в справі студій у політехніці відбудуться в суботу 4. VI. ц. р. в год. 18. у доміш Т-ва „Основа“ (пл. Юра ч. 5.).

— Українка. „Прагер Прессе“ з 31. м. м. принесла під наг. „Шевченко у світовій літературі“ оцінку XV. тому збірного видання творів Шевченка, що виходять у Варшаві заходом У. Н. І. Той том („Шевченко в чужих мовах“) із сторінках „Діла“ вже обговорено.

— Остання матура в бережанській гімназії Іспит зрілості почався подібно, як в інших гімназіях, 4. травня. До письменого іспиту були допущені всі. Здавало 19 українців. Устна матура тривала від 13. 5. до 27. 5. З українців здали іспит зрілості: Була Євгенія, Войтович Львонтина, Галася Нестор, Гусак Василь, Гой Василь, Івашків Богдан, Кісь Роман, Кордуба Євген, Левашків Олег, Літинська Марія, Никифоров Мирослава, Охійник Степан, Штокало Зенон та Романчук Роман. Репробували п'ятьох абитуриєнтів (ок). Предсідником був дир. Валерд Ольшевський. Абсолювенти бережанської гімназії складають замість таблі 30 (тридцять) зол. на Рідну Школу.

— Перенесення. „Курер Порани“ подає: Перенесено на інше службове становище диплом. Островського, команданта місцевого полку К.О.П., повіт. відділ айфонзку резервістів у Рівні іменував своїм почесним презесом, Рівночасно катол. товариство жінок у Рівні вручило полк. Островському п'ятьсот зол. на будівлю римо-катола. костела в Гриньках б. Рівного.

— За заслуги на Волині. „Монітор Польскі“ з 25. 5. ц. р. помістив м. і. зарадження Президента Р. П., що надає кс. д-рові Адольфові Петрові Шельонжкові, біскупові в Луцьку, велику ставку ордеру відродження Польщі за великі заслуги на полі суспільної праці.

— Даліше перетягають. У Бутрині (пов. Рівне) відбудеться — як подає „К. Нор.“ — торжественне іривання до римоніат, костела 24 осіб, мешканців Бутрини, Бабина, Вілатори, Колесниці, Подолан та Іліна, переважно польського походження, яких предані були змушені росіянами прийняти православ'я. В торжественні взяли участь маси мешканців з цілої околиці.

— Львівська хроніка. Авто редакції „Малого Дзвіника“ трінуло при вул. Янівській. Я. Реха з Шенгаю пов. Городек. Ровер ушкоджений. — При вул. Сикстусській рі. Саоразького зустрілися два авто і сильно ушкодилися. — Укритий злодій вловився до кіоску Я. Томашевської при вул. Зигмунтівській і вкрав тютюну на 56 зол. — Поліція арештувала В. Кондрата, нелегального посередника тамбуряток (вул. Вузька 1а), Фердинанда Рурного (Овочова 5) і М. Вільгельма Шпінгера під замітом, що всі вони тероризували проститутку-любовницю і забирали їй зароблені гроші. — Авто ч. А. 40290, власність чехословацького консула, який кермував шофер Карло Нідергофер заміняло при вул. Стрийській (біля блоків) та нещасливо врізалося в хлопця, який перебігав вулицю, що відало телеграфний стовп. Авто сильно ушкоджене. Висота шкоди к. 1,500 зол.

— Втом до читальні „Просвіти“ в Поручині. В Поручині, бережанського повіту, нічю з 29 на 30-го травня ц. р. якісь злощастні виконили двері місцевої читальні, дісталися до середини, розбили шафу з книжками, більшість книжок забрали, а решту у вандальський спосіб пошкодили. Зі стін поздирали всі образи (з винятком ікони Матері Божої) та викинули 300 книжок. Все забрали зі собою. Втрати є понад 300 зол.

— Большевицький корабель заблудив? Японська влада затримала большевицький корабель містоти 400 тон, що знайшовся у віддалі одної морської милі від міста Ваконаї на Гьококоїдо. Капітана корабля переслухали на поліційній станції у Ваконаї. Залого корабля складалася з 53-ох осіб. Капітан твердить, що корабель заблудив внаслідок густої мги.

— Видалили французького журналіста з Чехословаччини. Чехословацька влада повідомила Андре Жермена, кореспондента париського щоденника „Le Republicain“, що його побут у Чехословаччині небажаний. Жермен перед ульвом 24-ох годин покинув Прагу, в якій жив 3 роки. Причина — тенденційні звідомлення.

— Болгарія не має щастя до німецьких літаків. З 30-ти військових літаків, які Німеччина в останніх 13-ти місяцях доставила Болгарії, 13 розбитося у катастрофах. Остання катастрофа з тієї серії трапилася у вікторок під Тріфіне. З ній згинув пілот та обсерватор.

— Пошесть холери в Шангаю. Пошесть холери у міжнародній концесії у Шангаю з кожним днем поширюється. Японський генеральний консуль повідомив у зв'язку з тим деканом шангайського консулярного корпусу, що до частин міста, зайнятих японцями, матимуть вступ тільки ті китайці і закордонні громадяни, що викажуться свідоцтвом щиплення холери.

— Розвал совхозів. Совхози, тобто великі державні маєтки в РСФСР (коріння Московщина) зовсім підупадають. З 780 совхозів досі закінчили засівні 276. Зовсім заплановані засіви паші. Крім цього „Ізвестія“ стверджують, що ніхто в комісаріаті совхозів не думає про ремонт старих та будову нових збижених шпихлів. Склади збижжя у стані шквотого руїни. Вже в минулому році совітське хліборобство мало великі втрати внаслідок лихого стану магазинів і шпихлів.

— Дітокради при праці. Ще не прогомонила справа гидкого вбивства, якого допустилися дітокради на сині лондонського банкіра Левіна, якого тому три місяці вкрали з батьківського дому, а вже нічю з суботи на неділю невідомі бандити схопили 5-тилітнього Джемса, сина американського промисловця Каша з Принстон. Шангаїсти домагалися від батька окупу у висоті 10,000 доларів, яку він заплатив. Бандити зобов'язалися, що як відберуть гроші, повідомлять телефонічно, де знаходиться хлопчина.

— Землетрус у Каліфорнії. З Сан Франциско повідомляють, що у південній Каліфорнії відбувся у вікторок один за одним три підземні струси. Жертв у людях не було, матеріальні шкоди невеликі.

— Націонал-соціалістичний музей. Поліційну в'язницю у Липці, в якій передтим відсиджували кари націонал-соціалісти, переіменували тепер на націонал-соціалістичний музей, що ілюструватиме цілу нелегальну боротьбу націонал-соціалізму в Австрії.

— Гидроплани-великани для понадокеанської комунікації. Одна американська фабрика літаків пропонує американським летунським лінійним план будови великанських трансатлантичних гідропланів для перевозу подорожніх і товарів. Новий гідроплан має важити понад 100 тонн, матиме 6 моторів понад 2,000 коней кожний і зможе розвинути швидкість 480 км. на годину при досягненні лету 8,000 км. Він зможе перевести вантаж ваги 12,000 кг.

— Сніги в Росії. В багатьох околицях глибокої Росії впали сніги. В кітловині ріки Казимі лежить веретва снігу груба на півтора метра. Сніг паде далі.

— Пошесть холери в Шангаю. Пошесть холери у міжнародній концесії у Шангаю з кожним днем поширюється. Японський генеральний кон-

суль повідомив у зв'язку з тим деканом шангайського консулярного корпусу, що до частин міста, зайнятих японцями, матимуть вступ тільки ті китайці і закордонні громадяни, що викажуться свідоцтвом щиплення холери.

— Рекорд швидкості. Американський летун Карло Орман побив рекорд швидкості з літальною колою, осигнувши пересічну швидкість 427 км. 345 м. на годину. Давній рекорд, утійнений в 1936 році, був 424 км. 868 м. на годину.

— Почтова марка за 1350 фунтів штерлінгів. Один з найсвітліших філіателістичних окан, поштову марку Мавріціос 2 пенні, багнитою красні з 1847 р. продали за 1350 фунтів штерлінгів.

— Німеччина не дістане американського гелі. Відомий німецький конструктор цеселів д-р Екенер вернувся з Америки, куди їздив, щоб стати приїздом гелі для будови нового німецького воздухоплавання. Заходи д-ра Екенера покида безуспішні. Тому „Ллофтганза“ мусить укласти в новому воздухоплаванні угоду, бо хоче знати вважати воздухоплавання комунікацію з північно-Американою. Це має статися на весну шльбного року.

— „Сталінівська бранка“. „Большевицька“ червоної армії по думці сталінівської так поступала в гарничковому темпі. Іде вона у дві напруги: 1. безперервна „чистка“ всіх тих, яких можна підозрівати в симпатіях до стрічених чи арештованих командантів; 2. відхилявання старшинських кадрів і масового вилучення молоді до партійних та комсомольських організації. Жертвами „чистки“ впали комісарі московської округи: Горін, Бондаров та Лісовський, яких цими днями арештували. Небір відбувається під гаслом „сталінівської бранки“ до партії і його завантаження є постоїти перетереблені партійні ради червоної армії.

— Поїхав, щоб прожити гроші. В останніх днях виїхав до Москви відомий літальний письменник Цвірка з дружиною. Він дістав в данню нагороду Союзу Соціалістичних Письменників у висоті 2,800 рублів за повість, яку перекладали на російську мову. Тому, що вказ ССР не дає дозволу на вивіз грошей, Цвірка виїхав до Москви, щоб прожити гроші на місці.

— Італійські втрати в еспанській війні. Італійський урядовий комунікат повідом, що з початку бою під Малагою в лютий 1937 р. до тепер втратилося влітківку Ебро у війні з втратами італійських добровільних відділів такі: вбитих 191 старшин і 1832 аеріоністів, кених 520 старшин і 6476 аеріоністів, втрат без вистки 6 старшин і 157 аеріоністів, дісталися в полон 3 старшини і 355 аеріоністів. Загальне число втрат: 9541 людей.

МИХАЙЛО МОЧУЛЬСЬКИЙ.

3 останніх десятиліть життя Ів. Франка (1896—1916.)

(3 приводу роковин смерті поета).

Та й вибори-ж тоді були в нас! Від куль погубило десять людей, штиками поранено тричть осіб, арештовано поверх дев'ятьсот осіб, і то на землі Східної Галичини й за те, що виборці не йшли голосувати лаваю за урядових баденівських кандидатів. „Вся перверсія і ганбока десь у крові скрита погорда до простого люду, погорда до закону і законності у галицько-польських верховодів — пише поет — виринула тоді наверх як олива на воду“. А сам міністер внутрішніх справ, режисер тих виборів, Казимир гр. Бадені, що-ж сказав на це? Він сказав зі спокійним сумлінням: „Вибори в Галиції обдивають сен напнем легальності“. А ті слова його впади не коли інде, як саме в ту пору, коли поетів вікна у Львові гнали жандарі до турми день-у-день, десятки покривавлених селян у важких кайданах; коли до „хворого, немічного й розбитого“ поета „день-у-день і ніч-у-ніч надбівали розполохані „легальністю“ виборів мішани та селяни... благодати поради, й болий захисту, переночувати їх та прогудувати кілька день, поки минуть страховища легальних виборів“).

¹⁾ Чит. Іван Франко, Русько-польська згода і українсько-польська братів. (Д.-Н. Вісник, 1906, кн. I, ст. 187—188).

Очевидно, Бадені, який боявся допустити поета до університетської катедри, тим більше не хотів допустити його до польської трибуни. Виборчі комісари зняли всіх заходів, і поета не вибрали послом.

Коли нагадаю ще, що Франко працював багато спільно з поляками: соціалістами, людовцями і загалом поступовими елементами, сподіваючись, що спільними силами можна буде повалити шквотське панування і поваливши його, можна буде за допомогою поступових польських елементів вибороти кращу долю й для свого народу, а тимчасом політичні події на ґрунті польсько-українських взаємин розвинулися в тому часі у зовсім протилежному напрямку сподівань поета; що такий популярний і впливовий посол Тадей Романович Яому за його ширшу працю над спільним добром, польським і українським, публічно в „Новей Реформе“ зробив докори, з яких недвозначно виходило, що він Валенрод, бо „втискається“ (виїска сен) поміж поляків тим способом, „що може вже на... польські справи мати вплив“ і „ним так дуже зневаженим полякам“... „принести шкоду“).

— стане мабуть зрозумілим тепер, що розкололася душа поета надвоє, він побачив, „як довкола нього валився весь той світ ідей чи ілюзій, над якого реалізацією він працював, і в хвилині розлуки він „кинув каменем у пірину“).

написав у віденському журналі „Ді Шмт“ (1916 р., ном. 136) статтю „Айн Діхтер дес Фюртун“, у якій сказав до поляків: „Ви самі Валенрод! Ваш народний геній Міцкевич — це поет жади і сумний жде вас кінець, коли такого поета не жаєте без усяких застережень за свого майшого народнього героя та пророка і шорітківі покоління годуете отруйними ягодами духа!“

Польські вчені, коли й знаходили виступи в Міцкевича, бачили адебітшого його в емі „Конрад Валленрод“ і всі згідно зазнавали його виправдання в палкому патріотизмі, а Міцкевича осягнув свій вершок. А виступ Брухнальський пішов ще далі й виступив на завжди треба покінчити з півсянцями, вичеві апотеози зради, бо „ані найбільше суспільне сумління, ані найбільше людське почуття права, з винятком обманної тріпії, не признає великого Конрада за злочин зради, якої й на основі найдаждок і сучасних теорій допустити можна тільки на власних землях і своїх громадян не на ворогові, якого лише поборовався мається і губить усіма можливими бами“).

²⁾ Adam Mickiewicz, Konrad Wallenrod, wiersz i objaśnienie historyczne, Warszawa, 1922, ст. LXXXIV. Брухнальський міркування книжкою проф. Ю. Мухоморова з нім. під назвою „Die Grundzüge der deutschen Literatur in die Philosophie des Strafrechts“, Stuttgart, 1906.

³⁾ Русько-польська згода, оп. н.з., ст. 188.

